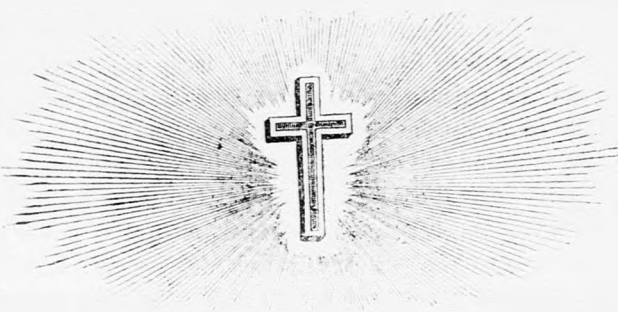

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, Szerdán. Előfizethetni rá Pesten, a jó és olcsó könyvkiadó társulat ügynökénél pest-belvárosi plebánián; Emich Gusztáv könyv-kereskedésében ur- és kigyó-utca szegletén Vidéken a cs. k. postahivataloknál.

Előfizetési díj ¼ évre Budapesten kihordással 30 kr. félévre 1 ft. pp.; vidékre postán horitékban félévre 1 ft. 20 kr. p. p. A lap szerkesztését illető levelek egyszerűen „a Katholikus Néplap szerkesztőségéhez” címezendők. (Pesten a központi papnöveldeben.)

KATHOLIKUS NÉPLAP.

BUDAPESTEN.

33.

Augustus 13. 1861.

Dicsőség Istennek a magosságban, és a földön békeség a jóakaratu embereknek.

Lukács 2 r. 14. v.

Szent István király.

Magyar őseink, Európába jövetelük után, majdnem egy egész századig folytonos ellenségeskedésben éltek keresztény szomszédaikkal. Majd a roskadozó Görögbirodalomra rontottak, s hős Botond alatt szinte Konstantinápolig nyomultak, majd Olaszországba vagy Németországba rándultak portyázni, míg végre ez utóbbi országban az augsburgi csatában megveretvén, mintegy kénytelenek voltak sebeiket kipihenni. Azonban a seregeknek Ura e csatavesztést javukra fordította. Ugyanis Ottó, német császár, kapván a békekötés alkalmán, Brunót, vercelli püspököt, békekövetül Gejzához küldé, hogy tudatná vele, mennyire ohajtja a császár, hogy harcziás szomszédaí, a magyarok, a keresztényi békés élet áldásait megízlelvén, tartományait pusztítani megszűnnének. Mire nézve azt kívánta Gejzától, hogy engedne az idegeneknek és keresztény papoknak szabad bemenetelt. Gejza hajlott e kívánatra s az evangéliom hirdetésére nem sokára érkezelt szerzeteseket maga elé bocsátotta, sőt vallásos oktatásait is meghallgatta. Gejza ezek s Sarolta nevü keresztény felesége által a szent keresztiség felvételére hajlandóvá tétett, melyet számos főmagyarokkal együtt föl is vett, sőt Vaik

nevezetü fiát is Albert prágai püspök által Esztergomban megkereszteltette, s mikép Saroltának titkos

álomlátásban megjelentetelt, mintegy előjelül annak, hogy ő lesz a magyar nemzet első koronás királya, Istvánnak nevezte; mely név görög szóból ered, és koronát jelent; Gejzának a ker. hit iránt mutatott illy kitünő hajlandósága, több idegeneket, különösen sz. Benedek rendbeli tériítő szerzeteseket edesgetett a hazába; kiknek, hogy itt meghonosodjanak, Pannonhalmán, ugyanazon kolostort kezdette építeni, mely alapjaiban mai napig sz. Márton hegyén áll; de melyet 997 évben közbe jött halála miatt be nem végezhetett.

Gejza a kormányt még elég fiatal fiára, Istvára hagyta, mindazon gondokkal együtt, melyek őt is már eléggé aggaszták, a kereszténységnek minképen sikerülhető meghonosítása iránt. — István atyjának ebbeli kezdeményét ifju korának egész erejével folytatni eltökélte. — E végre a szomszéd tartományokból újabb és újabb térítőket hívott az országba; kik legtöbbször sz. Benedek rendén voltak, s nagyjából Csehországból költöztek át, fáradhatatlan buzgósággal apostolkodván őseink közt. Szaporodván így a megtérők száma, sz. István immár püspökségek alapításáról kezdett gondoskodni, s püspöki székekül kitűzte: Győrt, Veszprémet, Pécsét, Bácsot, Kalocsát, Vácot, Egert, Usánadot, N. Váradot, Gyulafehérvárt Erdélyben: érseki székekül pedig Esztergomot választá. Hogy pedig a szomszéd fejedelmek irányában nagyobb tekintélyt és bizodalmot szerezzen, s mint hozzájuk méltóságra hasonló, velük biztosabb szövetséget köthessen: egyszersmind népe s országa számára a hűség polgári jólet áldásait megszilárdíthassa: eddig viselt fővezéri czimét s állását, mely szünet nélküli hadak- és csatákat kívánt fejedelmi őseitől, királyi czimmal és méltósággal kívánta föleserenlőni: s erre illetőleg fölemeltetni.

Követséget küldött tehát sz. István II Sylvester pápához, mely a magyar nemzet megtéréséről a kath. egyháznak fejét értesítvén, a magyar egyház részére ugyan az ujon rendezett s alapított érsekség-, és püspökségeknek, önmaga részére pedig, a királyi méltóságnak megerősítettését, és az ez iránti biztosítást eszközölné ki. E követséggel sz. István a korábban több évekig Romában lakott, s immár kalocsai püspökségre kijelölt Asztrikot bizta meg; ki is azt a legjobb sikerrel végezte. — Ugyanis Sylvester pápát nemcsak mindenre ábirta, mit tőle sz. István megnyerni kívánt; de még azonfölül királyi koronát, sz. István apostoli buzgalmának jele- s jutalmául pedig kettős keresztet, mely mai napig országunk s királyaink diszjele, s apostoli királyi czimét is, mellyel királyaink mai napig élnek, s vele apostoli áldást hozott sz. István-, s az ujon keletkező magyar egyházra. Sőt mindezt nem elégvén a pápa, sz. Istvánt és utódait egyszersmind teljes hatalommal felruházta, a magyar egyháznak saját nevébeni elrendezésére és megalapi-

tására; mely pápai engedvényen alapszik a magyar koronás fejedelmeknek királyi egyházgyámnoiki joguk, mellynél fogva érsekeket, püspököket s egyéb főpapi méltóságokat nevezhetnek ki. Mind ezek fejében pedig a pápa nem kívánt egyebet hűségénél, mellyet sz. István és utódai, megkoronáztatásuk előtt ünnepélyesen ígérjenek.

Mig Asztrik oda járt Romába, addig a naponta szaporodó térítők, s köztük szent István, apostoli buzgalommal iparkodtak a hűvek számát szaporítani; sz. István különösen az ország nagyjait törekedvén megnyerni, kiknek példáját a nép önkényt követné. Így lön, hogy Krisztus igaz egyháza naponta mélyebb gyökeret vert őseink szívében. — Megtért e közben Asztrik Romából, s szent István és hű magyarjai, közörmű- és lelkesedéssel fogadták a pápai kegyelmeket és ajándékokat; és sz. István Esztergomban, közhagyomány szerint Nagy-Boldogasszony napján, ünnepélyesen megkoronáztatván, ezentul kettőztetett erővel és szorgalommal iparkodott a kath. egyházat gyarapítani és meghonosítani. Mi végre az új püspökségeket megalapította, határaikat kitűzte, terjedelmes jószágok és javadalmakkal megajándékozta; számos nagyszerű templomokat építtetett, nevezetesen: Fehérvárott, Esztergomban, Budán, Kalocsán stb. az atyja által megkezdett pannonhalmi kolostort bevégezte, s több újakat emeltetett: Pécsváradon, Bakonyhélben, Zobor hegyén, Szalaváron: hol egyszersmind iskolákat is nyitattott; minthogy régenten a kolostorok voltak a világnak csaknem egyetlen iskolái. Ezeket kívül a többi között Fehérvárott is, utóbb híressé vált, iskolát állított. — Így jött a tudomány, miveltség, polgárosodás, a keresztény hittel együtt hazánkba: mellynek lakosai ezentul megszűntek szomszédaikat szünetnélküli hadak- és pusztításokkal zaklatni, ostromozni. — Minthogy pedig számtalan új templomokra volt szükség az új hűvek számára, szent István azt rendelte, hogy minden tíz helység álljon össze, és tartozék magának templomot építeni: mellyet belső ékszerekkel és papi ruhákkal ő maga, egyházi könyvekkel pedig és lelkipásztorokkal a püspökök lássanak el; a lelkipásztorok élelmére mindegyiknek két telek földet, mivelésére két jobbágygyal, hat ökröt, két tehenet, egy igás és egy nyerges lovat (a távol eső hűvek

gyor-
— S
Gize
keze
keseg

gion
Tudv
utóbb
lesz
az eg
dalm
magy
nem
zóns
a hiv
jan s
kikne
a kik
neme
suak,
valak
vagy
s ez
ha pe
háját
megs
végre
ból m
tassél

kedés
Krisz
sitni,

hallg
szent
tiszte
kiben
kora
kezde
közél
napja
megk
főura
ország

gyorsabblátogathatására) s 34 apró marhat rendelt. — Sz. István példáját követte királyi neje, a buzgó Gizela, ki nemcsak számos templomi ruhákat, saját kezével is gazdagon himzettet, de Veszprémben székesegyházat is épített.

Még sz. Istvánnak néhány, a keresztény religionak megalapítására hozott törvényeit említjük. Tudván a böles és sz. király, hogy hanyatlani, sőt utóbb veszni fog az új egyház, ha mások irgalmára lesz kénytelen szorulni; utódnak meghagyá, hogy az egyházaknak adományozott jószágokat és javadalmakat, akkint őrizzek és oltalmazzák, mint saját maguk javait; a kik pedig azokat megtámadnák nemesek a király kezét veszítsék, de a hívek közönségéből is kitiltassanak. — Megparancsolá, hogy a hívek minden vásár- és ünnepnapon, mindnyájan sz. misét hallgassanak; egyedül azokat vevé ki, kiknek a tűzhely őrizetere otthon kell maradni; s a kik templomban illelenül viselnék magokat, ha nemesebb ranguak, kiigazittassanak, ha alsóbb soruak, a templom előtt megfenyíttessenek; ha pedig valaki vasárnap szolgálai munkát végezne, ha lóval vagy ökörral dolgoznék, lovát vagy ökrét veszítse, s ez utóbbi a község számára ingyen vágassék ki; ha pedig más kézi szerekkel élne, ezektől, sőt ruhájától is fosztassék meg. — A ki a sz. bűjtöt megszegné, 8 napig a kalodában bűnhődjék; a ki végre a haldoklók szentségei nélkül, maga hibájából mult volna ki, attól az egyházi temetés tagadtassék meg, s több effele.

Illyen, a kor szükségeihez szabott böles intézkedések által iparkodott első apostoli királyunk, Krisztus anyaszentegyházát őseink közt meghonosítani, s minden időkre biztosítani.

A nagy és sz. király végórát ezuttal el nem hallgathatjuk. Minthogy Imre fiának, kit az egyház szentei sorába igtatott, hazánk pedig védszentül tisztel, kora halála után, méltó s alkalmas utódot, kiből megbizhatott volna, rokonai közt nem talált, kora pedig már hanyatlani, egészsége is fogyni kezdett; sz. István mindinkább érezni kezdé, hogy közeledik végórája: összehívta tehát Nagyasszony napján, épen azon napon, mellyen 38 évek előtt megkoronáztatott, az ország nagyjait, főpapokat és főurakat; s jelenlétökben égfelé emelvén kezeit, az országot s egyházát végrendeletképen a Bold. szüz

oltalmába ajánlá, s a haldoklók szentségeinek buzgó felvétele után, földi királyságát még az napon, a mennyeivel fölcserélendő, az Urban elszenderült. Innen van, hogy mi magyarok a Bold. szüz Máriát Nagyasszonyunknak, országunk királynéjának nevezük; hogy különösen tiszteljük, és képét még ezüst és arany pénzeinken is szemléljük. Esztergomból, hol élni megszűnt, szent tetemei Fehérvárra vitettek, s ott a királyi sirboltba, püspökök által vitelve, eltakarítottak. Három egész esztendeig gyászolta őket az ország; és méltán: mert tőle van minden országos jólétünknek kezdete s alapja. — Későbbben 1053. évben, sz. László király, VII Gergely pápa parancsolatára testét felvétette; melly alkalommal a szent királynak jobbja, mellyel annyi jót tett, annyi szegényt és nyomorultat táplált és gyámolított, rohadatlan épségben találtatott, s mai napig Budán, a királyi vártemplomban őriztetik, sz. István napján nemzeti ünnepélyel körülvitetvén és minden hü magyartól tiszteltetvén; melly nagy napon a magyar nép sz. Istvánt következő szép énekkel tiszteli:

1.

Oh dicsőséges szent István!
Kit a magyar szívből kíván,
Fő kincse nemzetünknek,
Nagy öröme szívünknek!
Esedezzel országunkért,
Királyunkért, mindnyajunkért.
Sz. István! légy pártfogónk,
Isten előtt szószólónk.

2.

Mikor te rád emlékezünk,
Egészen megújul szívünk,
Jut eszünkbe szentséged,
Sok szép jótéteményed.
Esedezzel s a t.

3.

Magyarországból pogányság,
Bálványozó sötét vakság
Általad szétoszlott,
Igaz hit beoltatott.
Esedezzel s a t.

4.

Boldogságos szüz Anyának,
Mint magyarok asszonyának
Főljánltad hazánkat,
Megszentelt koronánkat.
Esedezzel s a t.

5.

Bus árváknak, özvegyeknek,
Szegényeknek, betegeknek
Alamisaát osztottál,
S gyakran nekik szolgáltál,
Esedezél s a t.

6.

Azért Isten sok csodákkal
Jobbod rothatatlansággal
Lam! megdicsőítette,
Szentségedet hirdette,
Esedezél s a t.

7.

Erről nagy hálaadással,
Közönséges vigadással
Mai nap emlékezünk,
Szívünkől orvendezünk,
Esedezél s a t.

Emlékezz a halálra, és soha sem vétkezel.

Augusztus 16-kán van szent Rochus napja: e napon bevett szokás, kimenni a temetőbe, és sok helyen, hol a temetőben kápolna van, ünnepélyes szent mise és prédikáció is tartatik, a doghalál keserű emlékezetére. Ott kün tehát a csöndes magányban szent érzettől áthatva, boruljunk hitsorsosink sírjára, és bocsájtuk forró imáinkat a mindenség Urához: megemlékezve, hogy előbb utóbb ugyanezen czél vár mi reánk is, és valóban szent és üdvösséges gondolat a halottakért imádkozni! De egyszersmind nincs hatalmasabb eszköz a véték kerülésére, mint a halottakról és a halálról elméledni!

Párisban volt egy nő, ki a világ hiúságaitól elragadtatva, leg-vétkeesebb életet élt; egy szent atya megakarván őt téríteni, egy halál fejet vagyis koponyát hozott eleibe, e szavakat intézvén a nőhöz: im! ezen szemek és száj egykor mint kaczerkoddak, és most milyen állapotra jutottak? a nő elborzadt, azonnal megtért, s sz. gyónás által megtisztulva, egy új lelki életet kezdett.

A mindennapi tapasztalás, és minden temetés hirdeti: „Ember te meg fogsz halni;” szükséges, hogy sehol és soha se felejtjük ezt el: legezélsze-

rubb pedig a kicsapongóbb multságok alkalmával, ezen üdvös gondolattal korlátozni a szabadabb kitérőt.

Magyar-országnak ikervárosában, az ős Buda hegysegeiben vannak azon jeles helyek, hol a magyar királyok szabad óráik magányát élvezték. — Különösen pedig a híres Mátyás király, az igazság védője, ki mint a történet mondja, gyakran deák- és más állottny alatt rejté el királyi méltóságát, sokszor eljárt Buda-hegységében egy „Szép juhászné” nevű csárdába; melly mai napig is létezik. Ugyan ezen csárda átelleni körében szemlélhetők szent Pál remete hajdani zárdájának romjai; ezen földterületet egy t. orvos, Bugát Pál ur, mint a régiség helyeslője és pártfogója vette meg; és buvárkodása között emberi holt koponyákra és csontokra talált az itt fonállott kripta részein. — A fönnevezett orvos ur egy földfeletti kápolna alakú kriptát építtetett; s ebbe a talált csontvázakat művészileg összerakatta, s minthogy a csontokat virágok, téli-zöld, és egyéb növények ékesítik; tanúsítják a birtoktulajdonosnak a halottak iránti kegyeletét. — Ezen kripta körül elszort nyári lakok és gyönyörű kertek díszlenek, néhány vendéglökkel, hol különösen vasárnapokon délután multság kedvéért sokan gyülekeznek össze. Ezen kripta látványán igen örültem és épültem lelkemben; mert gondolám magamban: mily üdvös ez! mert valahányszor az iker-város lakói multság és szórakozás okáért ide sereglenek; mindannyiszor ezen kripta hirdeti: „Hiúságok hiúsága és minden csak hiúság, s a lélek gyötrelme.” A tulzó és kicsapongó multságoknak pedig mintegy gátot vet ezen intő szavával: „Ember emlékezz a halálra és soha sem vétkezel.”

Mendlik.

A katholika egyház szépsége külső szer-tartásaiban.

VI.

Egyházi ruhák.

(Vége.) A mise-ruha: a legszebb ruha, melly a szent misénél használtatik. Eleinte ezen ruhát is minden előkelő romai hordotta, csakhogy más formája volt, mint most. Egy a bokáig érő felső ruha volt az, melly az egész testet köröskörül betakarta, s mivel

ujja sem volt, tehát a két oldalát vagy a két karra kellett dobni, és úgy tartani, vagy kapcsok által a vállra felkapcsolták. És mivel az oltárnál e ruha egész a földig függött le; azért a szolgáló férfiak azt fölemelték Ur folmutatása alatt, a mely szokás sok helyen még ma is meg van. — Ezen ruhának régi szabása egész tizenötszáz esztendeig megmaradt, és csak 300 esztendő óta bírja mai formáját. A kezek mellett való része, a kényelem miatt annyira kivágatott, hogy most csak elő s hatulsó részből áll. A miseruha jelenti azon szeretetet, mellyel Jézus a világot szerette, s inti a papot, hogy ő is hasonlóan szeresse felebarátját. Képezi tovább a kereszténység igáját, mely a papra nézve édesebb, mint a világra nézve; azért imádkozik a pap e ruha felöltésénél: „Uram! ki mondád: az én igám édes és terhem könnyű, engedd azt úgy hordanom, hogy kegyelmedet megnyerjem.“

Karing, az az: azon fehér ruha, mely derekig ér, s melly inghez hasonlít, eleinte ugyanaz volt azon hosszú fehér ruhával, mellyről már szoltunk. Ha a papnak nem kellett az oltárnál a szent ruhákban szolgálni: akkor csak illy hosszú ruhát vett magára. Mivel pedig mindég benne kellett járni, tehát nagyobb kényelem végett időről időre kurtábbra vágatott el, s így lassan lassan különböző lett a misés ingtől. Ezen ruhát a közönséges ruhára szokták öltetni, melly hideg országokban hárány hőrből is volt, azért deákul a karinget bőrfelötti ruhának nevezik ma is.

Palást, vagy **pluviale**, azon ruha volt hajdanában, mellyet a pap a templomon kívül eső, vagy hó, s más rossz idő ellen használt. **Pluviale** ugyan is annyit tesz, mint eső ellen való; el volt az egy fejre valóval is látva, mellyet a pap fejére huzott, minek ma is látszik e ruhán nyoma. Később ezen ruhák drága kelmékből csináltattak, s most már inkább az isteni tisztelet díszére, mint szükségből használtatik. Hogy mit jelent e ruha, látszik az imádságból, mellyet felöltésekor mond a pap: „Takarj be Uram nagy irgalmad szerint e fényes öltözettel, s erősíts meg elleneim megtámadása ellen, hogy méltó legyek áldani, s magasztalni szent nevedet, Urunk Krisztus által.“

Dalmatika azon ruha, mellyet azok szoktak felöltetni, kik a miséző papnak szolgálnak, és a miseruhától annyiban különböznek, hogy ezeknek ujjai is vannak, s elől-hátul egyenesre, nem pedig gömbölyűre vannak szabva. — Azért nevezik **Dalmatikának**, mert Dalmatországban egykor illyen felöltöket használtak. A romai császár, és udvari emberei is hordták illy ruhát. Midőn a pogányság fölött a kereszténység győzedelmeskedett, és a császárok keresztények voltak, akkor ezen ruha a püspökök tiszteletruhájokká vált, s mivel azon időben a diakonusok nagy szerepet játsztak, megengedte nekik Szilvester pápa kitüntetésül e ruha viselését. A püspökök is hordják sz. mise

alatt ezen ruhát, melly vékony selyemből van: és hordják azt a mise-ruha alatt. Azon imádságból, mellyet a püspök e ruha fölvetelénél mond, kitetszik, hogy ez az üdvösség, és öröm ruháját jelenti.

Még van egy ruha, és ez azon terítő, mellyet a pap akkor függeszt nyakára, midőn a szentséget kimutatja. Tisztelettel nyul ő e terítő két végével a szentségtartóhoz, mert méltatlannak érzi magát, e szent edényt mezítelen kezekkel illetni. E szokás ősrégi, s kívánatos is, hogy örökké megmaradjon: mert illik, és szükség is, hogy illy helyen tisztelettel jelenjünk meg.

Van a püspöki szent misénél még több ruha is, de mivel ti édes atyámfiai! illy szent miséken ritkán jelentek meg, úgy azt elhalgatom, s csak egy néhány tárgyat említek meg. A **püspöksüveget** már Áron hordta az ő testamentomban, de idejét még sem tudni, mikor hozatott be hozzánk; a mellyet szent János apostol hordott, egészen másféle volt. **Püspöksüveg** eleinte csak a kardinalisok díszé volt, a püspököknek csak 800 évek előtt volt szabad hordani. E süveg az üdvösség és védelem sisakját jelenti; két szárnya, melly fölfelé nyulik, a két testamentomot képezi; s végre jelenti azon méltóságot, mellyet a főpapok az Uról nyertek, mint Áron.

A **püspökpálca** nagyon szépen jelenti a pásztor görbe botját, mellyel juhait fogdossa; s jelenti azon pásztori hatalmat, mellyet a püspök Jézus nyája fölött gyakorol. A **gyűrű**, mellyet a püspök ujján hordoz, jelenti azt, hogy a püspök azon egyházzal, mellynek főpásztor, el van jegyezve, s iránta örökösen hű fog maradni, mint a házasok egymás iránt.

Most még egy két szót a ruha színéről. **Ötfele** színt látunk a mise-ruhákban. **Fehér** színt: ide tartozik a sárga is; ezen szín jelenti a nagy örömet Jézus valamennyi ünnepein, és a szentek ártatlanságát, mellyet életökben megtartottak. — **Vörös** szín az Istennek az emberek iránt való szeretetét jelenti; így vörös használtatik pünköszt napján, mert szent Lélek vörös nyelvekben szállt le; vörös használtatik Martirok napján, kik Jézusért vért ontottak. — **Zöld** szín azon reménységet jelenti, melly szerint mi is az örökboldogság részesei leszünk, és hogy testünk az enyészet sírjából föl fog ama nagy napon támadni, valamint a zordon tél után kiszoktak a növények ujulni. A **kék** szín az alázatosság, penitenczia, és a böjtben, adventben való szomorúság színe. A **fekete** képezi Urunk halála napján való mély fájdalomunkat; . . . továbbá arra is szolgál, hogy a halotti misékben rokonaink iránt, kik a hideg sírban alusznak, és talán a tisztító-tűzben szenvednek, sajnálkozásunkat és részvétünket megmutassuk.

Igy édes Barátom! a kath. anyaszentegyháznak minden legkisebb, legcsekélyebbnél látszó szokásában is

látsz lelkedre nézve üdvös intést, és minden tárgy, mely szemed elébe ötlék, egy hatalmas szent beszéd, mely ezt harsogja füledbe: ennyit tett Isten, és az egyház, hogy lelked egykor boldoggá lehessen! vigyázz! hogy mind-e mellett lelkedet el ne veszítsd, és meg ne szégyenítsen az, kinek szeme előtt éltében ennyi szent tárgy nem fénylett, és mégis boldog lett. Isten veled!

Freeska Alajos.

Katholikus hitélet.

XXII.

Hogy a katolikus hitélet Németországban szintegy, mint másutt, szépen virágozik, bevallja maga a protestans „Uj, bremai újság” is, mely így szól a katolikus vallási mozgalmakról: „Korunknak egyik legnagyobbszerű jelenete, sőt mondhatjuk, legnagyobbszerű jelenete, a katolika egyház emelkedése azon elsatnyulásból, melybe szintegy, mint a protestans egyház süllyedt volt; süllyedt pedig azon messze elterjedt üres tudakosság által, mely még ma is a műveltség s fölvilágosodás fényes nevével kérkedik, holott minden igaz műveltséggel homlokegyenest ellenkezik, mélyebb tudományos alapja pedig épen nincs. — Az 1848-dik s 1849-diki forradalmi zavarok teszik azon forduló pontot, mely elhatározta a katholicismus győzelmét azon veszedelmek fölött, melyek ötet hatalmának középpontján fenyegettek. Még alig mult két éve annak, hogy a pápa csak idegen szuronyok oltalma alatt tért vissza fővárosába: s a romai főpap már is olly uralgó hatalmat gyakorol, minövel csak a középkorban birt.”

„Olaszországban, sőt még a pápai tartományokban is, ezen hatalom ugyan még nem áll szilárd lábón, s azon idegen sereg által tartatik fön, mely a forradalmat elnyomta. De a pápa hatalma, mivel szellemi, nincs térhez kötve. Szent Péternek utóda a földkerekségének bármely pontján fölútheti székét, s a katolika egyház, mely benne az Istennek e földön helytartóját tiszteli, tisztugy fog engedelmeskedni parancsainak, mintha azok Romából jönnének. — Továbbá Olaszország állapotait nem kell a külső szin után megítélni. Itt, valamint másutt is Európában, a forradalom sötét szelleme csak az ugynevezett fölvilágosodottak egy részét kerítette hatalmába. A falusi s a városi lakosság nagy tömege még most is szilárdul ragaszkodik ösi hitéhez.”

„Franciaországban a katolikus papság az utolsó forradalom által olly befolyást nyert a közügyekre, minöt még az egyháznak kedvező utolsó királyok sem eszközölhettek neki ki. Ennek az oka nem abban rejlik, mintha az 1848-diki forradalomnak Fran-

ciaországban nem lett volna vallás-ellenes iránya. A mostani forradalmaknak szintazon egyházellenes elveik vannak, mint az 1789 és az 1793-dik évi forradalmaknak voltak. De az 1848-diki francia forradalom vezetői, midön a főhatalmat már kezeikbe kerítették, legnagyobb ijedelmükre azt vették észre, hogy az általuk felizgatott munkások s napszámosok tömege is vallásos érzettől van áthatva, s ök, a vezérek, nem mertek ezen érzelnek ellenére cselekedni. — Az 1848-diki francia alkotmányban megadott vallás-és oktatás-szabadságnak bizonyosan nem az volt a czélja, hogy a katolikus papság befolyását növelje; de ezen szabadság lerontotta azon korlátokat, melyeket az előbbi törvény a papság befolyása ellenében emelt: s ime a katolikus papságnak ennél nem kellett több arra, hogy természetes rugékonyságánál fogva elfoglalja azon széles tért, melyből eddig az ország törvénye által kizárva volt. Ezen órában Franciaországban a katolikus papság kezei között van az egész alsó s középkutatás. Igaz ugyan, hogy a jelenvaló kormány is pártolja a katolikus papságot, mivel benne szintegy, mint a jó fegyben tartott hadseregben, a jó rendnek legerősebb támaszát látja.”

Egy protestans újságnak illy őszinte vallomása azon reményt költi föl a katolikusban, hogy közel van az óra, melyben a katolikus igazság teljes elismerést találand.

Hazai tudósítások.

Pinkafej, július 28-dikán. Pinkafej igen jól épült, esinos mezőváros Vasvármegyében, Pinka folyónál, Stájerország és az Osztrák tartomány közt. Lakosainak száma 2376, s ezek közt 1800 katolikus, 502 lutheranus, 30 reformatus és 35 zsidó. — Pinkafej az egész környéken a vallásosságnak központja, és ezt mindenek előtt nagyontisztelendő Veinhofer József plebánosnak köszönheti, ki az ő áldásdus munkálása által hebizonította, hogy egy böles, jámbor és buzgó lelkipásztor az egész községre, sőt az egész vidékre az égnek legdicsőbb ajándoka, és hogy egy érdemes plebános, mint Vestenrieder mondja, gyakran többet munkálhat, mint egy egész esendör-ezred. Veinhofer József született Pinkafejen 1778 majus 17. Az ő jámbor atyja gróf Battyányi Miklósnál tisztartó volt, a ki ötet az ő istenfélő és példás anyjának közremunkálása által leggondosabban nevelte. — Minekutánna Szombathelyen papnak felszenteltetett volna, Német-és Schweicz-országnak nagy részét beutazta, és a leghíresebb kath tudósokkal összeharátkozott. Nemso-kára ezután születés helyén plebános lett, hol most, mint a legbuzgóbb, az Urlelkével telt pap 46 esztendő óta munkálkodik, és eddig folyvást sokat tesz az ő

igazán apostoli buzgósága- és összehasonlíthatatlan tulajdonai által, különösen pedig az ő tündöklő és elérhetetlen szónoki tehetsége által. De Veinhofer nemcsak mint pap, és kivált mint szónok nagytiszteletű és mindenfelől nagyíró, hanem mint igazi emberbarát és tudós is.

Már 46 év óta Pinkafejen lakik a főnemesség legnagyobb ékessége, Széchenyi Istvánnak, a nagy hazafinak szelleműs, jámbor huga, Franciska, a boldogult gróf Battyányi Miklósnak, császári királyi kamarásnak özvegye. Veit, Jób, Zangerle, a nemrég meghalt sekau püspök a nyári hónapokban pihenésre szoktak jönni Pinkafejre, a fennevezett grófnő pompásan fekvő csinos kastélyába, és ott Veinhofert ismerni, szeretni, és becsülni tanulták. Sailer Mihály, a halhatlan regensburgi püspök, Schvabel, Wittmann, Somogyi püspökök, azután gróf Hohenvart bécsi érsek, herceg Hohenlohe, és báró Bernadffy, nagy-váradi kanonokok, Kistemacker és több mások állottak vele a legszorosabb összeköttetésben, mint ezt Sailernek Veinhoferhez intézett több nyomtatott levelei bizonyítják.

Tegnap e megdicsért lelkipásztor aranymiséjét mondotta, melyet a pápai nuncius is magas jelenlétével megtisztelt. — Ezen ünnepre közelről és távolról roppant néptömeg jött össze, hogy annak arany miséjében részt vegyenek, a kinek szeretletéért számtalanok már több ízben 10—15 órányi utat tettek, hogy ötlet prédikálni meghallanak, vagy pedig hogy az ő böles tanácsát a lelkismeret vezetésében, és más ügyekben kikérjék. Kilencz órakor megjelent nuncius ő exclája a vásárpiacon, és az összegyűlt papságtól, és az egész népségtől örömkialtások közt fogadtatott, és harangok zugása közt, minden czéh zászlójától és 24 hófejérbe öltözött leánykától a templomba bevezettelet. — Itt lépett fel a szószékre a felszázados pap, és maga tartotta a megszokott mesterséggel e felszázados ünnepre a predikációt. — A predikáció és nagy mise után a pápai nuncius egy szivindító beszédet mondott a felszázados paphoz, és az összesereglett néphez, s ezután a három fiatal gróf Széchenyit, és körülbelül ezer gyermeket, s ezek közt több felnőttet is, kik Magyarországból, Ausztriából és Stájerhonból a bérmaiás szentségének felvételére ide jöttek, megbérmált. — A Pinkafejre elfelejthetetlen nap fényes ebédvel végződött a jó grófnő körében, a kibn Mária szerény clete Mártha munkásságával egyesült.

Estve a mezőváros ki volt világítva, miben a protestánsok is kivétel nélkül részt vettek, annak megmutatására, hogy ők a kath. plebánost becsülik, és tőle már gyakran tanácsot is kértek.

Ma nuncius ő excellentiája a temetőn lévő szép kápolnaban, melyet Veinhofer vezetése alatt Rödler bécsi építőmester góth stylben épített, és melyet jog-

gal közönségesen csudálnak, misézett, azután Szombathelyre ment, a nagyméltóságu püspököt meglátogatni, a ki betegsége és erőtlensége miatt az ünneplyre meg nem jelenhetett; honnan Apáthinon és Sopronyon keresztül Bécsbe visszatérend. A főmélt. pápai nuncius Veinhofertől érdekenyen bucsut von, és a többi közt azt mondotta: „Ha én önnek gyóntató atyja lennék, folyvást azt ajánlanám: kémélje meg magát, hogy az anyaszentegyháznak, különösen pedig a szószéknek és clerusnak még sokáig megtartásék, hogy szelleme mind inkább gyarapodjék és erősödjék.”

A fennevezett temetőn álló kápolna eredetét leginkább a mindent Isten dicsőségére feláldozó Battyányi szül. Széchenyi grófnőnek, azután hasonnetü testvérének, Zichy Sophia, nemkülönbén sógorasszonya Széchenyi Amália grófnőnek köszöni, kik neki minden jóban mint hü segédek oldala mellett állanak, és vele egy érzelmű-, egy lelkűek.

A temetőből látni az igen szép Pinkafeji kálváriát, dicső templomával, és csudaszép szobrokat; azután még sz. József és sz. Antal szép s a Pinka folyónál igen regényesen fekvő kápolnáját.

Különös figyelmet érdemel itt még Pinkafejnek igen csinosan épült plebánia-temploma, mely a messze vidéken egyike a legszebb templomoknak, és igen sokat köszönhet fenemlített grófnőnek. Így szép himezetet ő maga mesterségesen gyöngé kezével készít, és így ritka bőkezűségével a templomnak sokatszerez. A többi közt néhány esztendő előtt egy drága szentségtartót készítettett, s az ő és férje jegygyűrűjének gyémántjával fölékesítette azt. Lapjának olvasóit elfárasztanám, ha csak felületesen mindent említeni akarnék, a mit eddig jó grófnőnk tett és alapított, és ugyan mindent Isten dicsőségére és embertársainak hasznára.

Befejezésül még egyet akarok említeni. Cholera óta grófnő az egész vidék szegény betegeinek számára, minden vallás különbség nélkül, saját költségén tart egy kórházat, a betegeket mindennel ingyen ellátja, és most ezen dicső intézetet az irgalmas nénéknek akarja átadni, kik egyszersmind a szegény leánykák oktatását magokra vállalják. Isten erősítse meg ötlet szándékában a szenvedő emberiség javára, és annyi sok magas rangu magyar asszonyság példájára, kik Battyányi grófnő- és sok más magas rangu magyar hölgyeknek, kik hajdanta éltek és olly áldásdusan működtek, nyomdokít igen könnyen követhetnék, ha Isten lelkétől és igazi asszonyi méltóságtól lelkesítve lennének.

H. M.

Különfélék.

Megjelent snt. **Sujánszky Antal** pest-belvárosi káplán ur által megszerezhető a jó s olcsó könyvkiadó társulat által az 1852-dik szökő évre magyar-, német- s tót-nyelven kiadott **Keresztény Naptár**. Egy példánynak az ára a bélyegdíj miatt 9 krra p. p. emeltetett. A naptárakat a szövegbe nyomott képek ékesítik.

Angolországban a mágnások táblája elfogadta a katolikus püspökök czimét tiltó törvényjavaslatot úgy, mint azt az alsó tábla szerkesztette. Sőt, mint más újságok írják, ezen törvényjavaslat már királyi szentesítést is nyert. Jól jegyzé meg egy híres angol protestans szónok, hogy az olly törvények, mellyekből az üldözés ösztöne olly annyira kéri, mint ezen törvényekből csak csökkentik a törvények iránti tiszteletet, mert azoknak a lelksimeretben kötelező erejét senki sem ismerheti el. A törvényhozó némileg az Isten képviselője a földön s azért a törvénynek az örök igazság mélyéből kell kifolynia, nem pedig aljas szenvedélyekből.

Piemontban bizonyos Deforesta lett az igazság-ügy ministere, kiről azon jó hír kering, hogy ő határozottan roszalja Siccardinak a katolika egyház iránt ellenséges előbbi eljárását, s mitsem ohajt inkább mint a jó egyetértést a sz. szék s Piemont között helyreállítani. Valóban ha valaha, úgy bizonyosan izgatott korunkban szükséges, hogy a kormányok az egyháznak barátságos kezet nyujtsanak a megrendült béke s jó rend helyreállításában.

Keresztény könyvtár.

Lapunk mai számához **Bucszánszky Alajos** pesti könyvárústól egy melléklet, illetőleg előfizetési felhívás az első képes magyar „**Szentírásra**” adott. Minthogy ezen nagyszerű vállalatról legközelebb bővebben akarunk szólni, előlegesen is t. olvasóinknak figyelmébe és elismerésébe ajánljuk azon bizalom nagyságát, mellyet a t. kiadó ur a kath. népbe, főképp pedig az egyházi rendbe helyezett, midőn ropant költséggel járó vállalatához fogott.

T. cz. **Ürményi József** ur elnöklete alatt több tekintélyes férfiak, egymint: **Zsedényi Eduard**, **B. Eötvös József**, **Toldy Ferencz**, **Erdélyi János**, **Jókai Móricz**, **Reguly Antal**, **Fáy András**, **Báró Kemény Zsigmond**, **Somsich Pál**, **Hunfalvy Pál**, **Csengery Antal**, **Vida Károly**

és **Fényes Elek** legközelebb azon czélra egyesültek, hogy nemzeti íróink munkáit, (a 16-dik századtól kezdve) mellyek nagyrészt már nem is kaphatók, több évi folyamokban „**Nemzeti könyvtár**” czim alatt kiadják. — Épen most jelent meg az ötödik folyam első füzeté, mellyben gróf **Eszterházy Miklós**, néhai nádor polemico-theologiai munkái megkezdetnek. Az ötödik folyam tárgyát teendik továbbá **Faludy Ferencz** minden munkái, **Vitkovics Mihály** és **Gombos Imre** munkái. **Eszterházy** az imint kiadandó munkájában alaposan védi a katolikus hit igazságait protestans sógora, gróf **Nádasdy Ferencz** ellen; **Faludy** munkái pedig valóságos család s házi kézi könyve az erkölcsi tudományoknak; miért is ez ötödik folyamot a t. cz. plebános uraknak pártolásába ajánlani merjük. Ezen, az előbbiektől független, ötödik folyam mintegy 95 ívből álland s 12 füzetben adatik ki. Minden füzet 8 ívből álland s ára 40 kr. p. p. átvételkor tétetik le; az elsőnek átvételekor azonban egyszersmind azutolsó is kifizetetik. E folyamot **Eszterházy**, **Faludy** s **Vitkovics** köbe metszett arczképei díszesítendik. Előfizetni lehet minden könyvárusnál.

Csöd tanítói állomásokra.

Zenta város kebelében a rom. kath. figyermeki elemi első, és a leány tanodai osztályok tanítói állomásai megüresedvén, mellyekhez egyenként 350 ezüst forint évi fizetés és szabad lakás van kötve, ezeknek betöltésére folyó 1851 évi szeptember 2-ka tüzetik ki, olly hozzáadással, hogy a pályázni ohajtók magukat képességük, végzett tanulmányaik, és erkölcsi cseikről szóló okiratokkal ellássák.

Kelt Zentán augusztus 5-kén 1851-ben.
Loránd Sándor, s. k.
 helybeli tanodai igazgató.

Figyelmeztetés.

Azon t. cz. előfizetőink, kik, a jó s olcsó könyvkiadó társulat ügynöksége részéről pontosan történt elküldés ellenére is, a **Katholikus Néplapot** netán hiányosan kapják, sziveskedjenek a hibázó számot megnevező leveleiket a jó s olcsó könyvkiadó társulat ügynökségéhez intézni; az illy pecsét nélküli levelet a posta ingyen tartozik ide szállítani, ha czimén ez áll:

„**Hirlapi reclamatio.**”

A szerkesztőség.

Kiadja „a jó és olcsó könyvkiadó társulat” ideiglenes szerkesztő **Blumelhuber Ferencz**.

Eisenfels és Emich könyvnyomdája, uri-uteza, 449. sz.